

מסורת הש"ס

א) שבת קבה. סוכה טז. נדה ס: ז' ע"ב ב"ק סו: א.
ב) ספירת דלגים ס"ד ד"צ ה"ד ע"ש.
ג) ת"כ צו פ"ו ה"ג, (ס) שבת קמג: (ו) בשבת ליליא, (ז) [סס סג: וס"ג], (ח) מגילה כו: וס"ט ש' נמר' ובמר' מנחות לו: ד"ה כלי, (ט) ג"י עיב"ץ ז"ל, (י) ד"ה טובמגן.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מאי בינייהו וכו' ואינה מקבלה הס"ד והשאר נתמק:

שינויי נוסחאות

א) ככל כתיב' אשר הו' דקדק:
ב) ככל כתיב' משלש על שלש דקדק:
והנה' מן חלוק' כ' דגרי' הכתובים' משלש, וע"ש ופקדו'א:
ג) ז"ל השתא (ש"ס):
ד) ז"ל לעיורו ש"ס, ובה' בראש"י, והמדרש"ם כנ"ל כלים נ"ר דגרי' כלפניו:
ה) רבינא (ש"ס):
ו) ז"ל איד' (ש"ס):
ז) ז"ל ר' ור'א (ש"ס):
ח) מנכסין ור' מרגדן, ופ"ל' כסמור, ופ"ל' כנשי' (ש"ס):
ט) ז"ל ר' רבינא (ש"ס):
י) כתיבא ברכין כתיבא (ש"ס):
יא) ס"א אבולפוטוס, וכן כרש"י (ש"ס):
יב) חז"ל הרריב' ג"י החרוך בערך אבולפוטוס כ"י, גם עסקינן בבלי אבולפוטוס, פ"י כלים ט' עור קשין וענין, חז"ל הכר הומוקף גנוסחאות דידן גרסי' אבולפוט' ולא יתכן י' אכסלגס כ"ל, וי"י מין ע"ן ופי' אבולפוטוס' כנלשין יוני כלים ששויים ממתכות עורות או כנדים עמ"ל, ודבריהם אלו מיוחס היטב קדומים סוף' מנחתם ס: ד"ה ככל וכו' וסוף' מנחות לו: ד"ה כל כ"י, גם בשאלות ס"י פ"ח חילוק בבלי אבולפוטוס עמ"ל:
יא) ז"ל טקף דרשמינן ינעור (כ"ב, ש"ס):
יב) ואינו (ש"ס):
יג) ז"ל דקא וליף (ש"ס), ועי' כ"ח:
יד) מנחת בני ליל כנכסיה ור"י, וכן לילת ללגן כד"ה דלי בני מנכסין דרבי' עונגא:
טו) עליו מתחילתו לעיורו (כתיב' ש"ס), ועי' ש"מ כתיב'א:
טז) כתיב'א ונכסי' נסמן ממנ' ועד ספ"ד וי"י ז"ל (למחז):
יז) ז"ל דקא (ש"ס):
יח) להוציא (ש"ס):
יט) הדיוני לפיפוח (ש"ס):
כ) עליו לקוצעה הוי ראיא לקבל טומאה כ"י מובטל למחשבתיהם כ"י (שכ"ב):
כא) כנשי' טקף כוון כלי עץ:
כב) וזהעריה (ש"ס):
כג) הדיוני (ש"ס):
כד) דרפיקין (ש"ס):
כה) בשני הנתגבלה ודרשין כ"י (ש"ל):
כו) כנשי' מנחת המזיות שנקטגייס, וגי' ש"מ כיון דלא שכחי' שיהיו לישיבה, ג"י מנ"א כ"י ש"מ קטקיד' כיון דלא מייחורו לשיבה, וי"י ז"ק כיון דלא מונבירא שיהיה לישיבה:
כז) התקניה (ב"ש ומנ"א):
כח) ז"ל דמיידי בעור (בבא):
כט) ז"ל דאביא (ש"ס):
ל) ז"ל כפי' שני (ש"ס):
לא) ז"ל חוריה (בבא):
לב) ז"ל ר"ג ארמיין, עי' ע"ש, ולגביהו קא' חלופטא דלסרינן ליה הסס לילגא דמשום שפילת ע"ש כנאויא:

שיטה מקובצת

בגר' שחיב' עליה לצורה, מיהא ובי משום דחשב' עליו הוליא מדיד' וטומאתו וקא' קיימת' לן יוירדין לדיד' טומאתן במחשבה ואינם עולין אלא בשני מעשה, וי"ל דמיידי שחיב' עליו לגורח מתחלתו (הר"פ ז"ל ב"ש).

דם חמאת פרק אחד עשר ובהים

וכל מיני נגדים. השירים והכלך וסריקין: יבול שאני מרנה עור משהופשט גרסין דרבי אלעזר. משהופשט מיד בלא שום חיקין: מה צגד המקבל טומאה. דרבי אלעזר גמר צגד דהכל מנגד האמור בשרשים (ויקרא יא) שהוא מקבל טומאה ואינה י
מחשבה: מאי בינייהו. במאי פליגי היכן מנינו צגד הראוי לקבל טומאה ואינה מקבלה
(א) וילף
ג) ר' יהודה מיינה: דאי [צעין ד'] חשיב עלה. למקן חלוקין: רצא אמר. צגד גדול נמי משכחת לה דראוי לקבל ואינו מקבל כגון שחיבצ עליו
ה) לזיירו צמעשה רוקס דכל כמה דלא זיירי' או
ו) מצטל למחשבתו לאו כלי הוא: דאי צעי מצטל ליה למחשבתו. הא
ז) דקיימא לן מחשבה אינה מוילאה מידי מחשבה לענין הוילאו
ח) מתורת טומאה תנן לה "הכלים פרק כה משנה ט' דמשירדו לטומאתן במחשבה לן מחשבה חומרת ומוילאתן אצל להורדין לטומאה קי"ל
(סס) כל הכלים יורדין לדי טומאתן במחשבה: עונגא. שטיח לאכול עליו או לשכב עליו ורובין מן העור ויש שעושין מן הצגד וקי"ל שאס חישב עליו לעונגא אין צריך קיצוע דדוייניי"ר כלע"י לפיפוח
ט) דכלאו קיצוע חזי לעונגא צד"ק מיינה ליה צפ' מרובה (דף סו:)
אצל היכא דחשיב עליה לקוצעה אינה מקבלת טומאה עד שיקלענה כדאמרין לקמן, או יצטל מחשבתו הילכך צגד שעומד לעונגא וחישב עליה
ב) לקוצעה הרי ראי' לקבל טומאה דאי צעי מצטל למחשבתיה ואינו מקבל צדין וזהא פליגי לרבי יהודה כ"י צגד צמעשה ויש צגד שאינו מקבל טומאה אלא ראי' לטומאה ור' אלעזר כצגד האמור בשרשים צעינן: והפניא. ביניחומא: עד שיקלענה. או יצטל מחשבתו דקי"ל (כלים סס) כל הכלים יורדין לדי טומאתן במחשבה: דצר גרידס הוא. דאין מבכסין
ט) [אותו] אלא גורדו
א) היסה עליו לשלש. צמס' שבת תנן לה הימה על הכר של צגד גיעול של רוק או של צואה מקנחו כסמרטוט צצבת ואינו נותן עליה מים לללוה להעצירה
בב) מפני שהוא מכנס ומכיוס אז מלאכה הוא היינו
בג) מלגן ואס הימה לשלשת זו על כר של עור נותן עליה מים עד שחללה שמשפת מים ומיהו שפשוסי צדיס לא. ומדקמין נותן עליה מים ש"מ אין כיכוס צעור: מכנסו. גבי דס חטאת קאי: מסאגיה. צצבת: קרא. גבי נגעים דכתיב (ויקרא יג)

וכל מיני נגדים תלמוד לומר י אשר א
עליה תכבס יבול שאני מרבה עור משהופשט ת"ל בגד מה בגד דבר המקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה מאי בינייהו אמר אביי
ה) מטילת פחותה משלש
ב) איכא בינייהו מאן דאמר ראי' הא נמי ראי' ו ראי' בעי "חשיב עליה מ"ד דבר המקבל טומאה הא
ג) מיהא לאו בת קבולי טומאה היא רבא אמר בגד שחישב עליה לצורה
ד) איכא בינייהו מ"ד ראי' הא נמי ראי' ידאי בעי מבטיל ליה למחשבתיה מ"ד דבר המקבל טומאה י השתא מיהא לאו בת קבולי טומאה היא רבא
ה) אמר עוצבא דחשיב עלה לקצעה איכא בינייהו מ"ד ראי' הא נמי ראויה מאן דאמר דבר המקבל טומאה הא לאו מקבלה טומאה עד דמוקצע לה ו והתניא רבי שמעון בן מנסיא אומר יעוצבא שחשב עליה לקצעה טהורה עד שיקציענה: אין טעון כיכוס כו': מנה"מ דת"ר
ד) יכול נתו על מקצת בגד יהא כל הבגד טעון כיכוס ת"ל יאשר ויה הלא אמרתי לך אלא מקום דם בלבד: דבר שהוא ראי' לקבל טומאה [וכו']:
סחמא כרבי יהודה ראי' ל כיכוס ילמעוטי כלי דבר גרידה הוא: אחד הבגד ואחד השק כו': למימרא דעור בר כיכוס הוא ורמינהו
ט) היתה עליו לשלשת מקנחה כסמרטוט היתה
ט) (על) של עור נותן עליה מים עד שתכלה אמר אביי לא קשיא הא רבנן הא אחרים דתניא הבגד והשק מכבסו
ו) הכלי והעור מגררו אחרים אומרים הבגד והשק והעור מכבסו והכלי מגררו כמאן אולא הא דאמר רב חייא בר אשי זימנין סגיאיין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאגיה במאי כמאן כרבנן אמר רבא ומי איכא למאן דאמר עור לאו בר כיכוס הוא והכתיב
ב) והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס אלא אמר רבא קרא ומתניתין
ב) רבינן כי
ה) פליגי בקשין והאמר רב חייא זימנין סגיאיין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאגיה במאי בקשין וכרבנן "הדר אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי גיקו גימא ליה לקרא דכי כתיבן
ט) ברכין כתיבן מו' לא עסקינן
ט) בכלי אכסלגיא
י) הבאים ממודינת הים
א) וקאמר רחמנא גיבעי כיכוס אלא אמר רבא י צרעת כיון דמגופיה קא פרחא מחלחלא ליה ומושוי לה רך אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי

רך ולא שגא קשה דמי לא עסקינן דקרא אפילו אכסלגיא קאמר דקשין הן. אכסלגיא עור שלוק וקשה: ומשווי ליה רך. הילכך קרא דלרעת אפילו צקשין ומתנימין כרכין ופלוגמא צקשין: כרים

בינייהו לרבי יהודה צעי כיכוס ולרבי אלעזר לא צעי כיכוס: לשלשלת. פירש בערוך צואת תרנגולין:
מקנחה כסמרטוט. אצל ליתן מים אסור משום דשריימו וזה כיכוסו והא דלמר צפ"ק ב' דצינה (דף יח). נדה מערמת וטובלת בצגדיה אומר ר"ת דלא חשיב כיכוס משום דהוי דרך ללכוד ויומר א' אלא שמתא' צגדיס כשנכנסה צנהר לצושה ממנה שמתכנסין וכן תיכי חלילתא דבריש צמה אשה (שבת דף קז.) לא אסרינן ב' אלא שמא תטלס ותעצירס ארבע אמות צצבת

צד. דם חמאת פרק אחד עשר ובהים

כיכוס דהא אינו ראי' וכל שכן א' גרסין עד שלא הופשט שיש הוכחה שלאחר הפשט מקבל טומאה בלא שום מעשה. עד כאן הגה"ה. ותימה צפ' ב' צמה טומנין (שבת דף מט:): משמע דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיצוד דחניא עורות צין עבודים צין שאינן עבודים מותר לנטולטן צצבת ולא אמרו עבודים אלא לענין טומאה בלבד ופי' שס צקוטרס דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיצוד ושמן יש לפרש דלחר עיצוד אפילו מחשבה לא צעי אצל קודם עיצוד צעי מחשבה ור"י חיים הפתש צצס ריב"א דהתס מיידי צאוחס שעורותיהס כצשרס דתנן צפ' העור והרטוט (פולין דף קכב.) וכוון שעיצדן או שהלך צהן כדי עבודה טהורין וה"ק לא אמרו שיש חילוק צין עבודין לשאין עבודין אלא לענין טומאה וצאוחס שעורותיהס כצשרס דקודם עיצוד טמאין צמית כדן צשר בה) התס ונצלה ודשרן כצעדשה ולאחר עיצוד טהורין עד שיהא צו חמשה על חמשה דעור כדן עור וא"ת דמשמע הכא דעור משהופשט אפילו לה מקבל טומאה במחשבה דהא דומיא דעור שלא הופשט כמרבי דהוי לח ומדחשיב מנא במחשבה לענין טומאה אס כן מותר לנטולטן צצבת כדאשכחן צצרק כל הכלים (שבת דף קכב.) צצמטן שאינה נקוצה בגלמי דכיון דזימנין דמימלך עליה ומשוי לה מנא שרי לנטולטן וקשה ממאן לר"ת דמפרש צצמה טומנין (שס דף מט.) ו גבי טומנין צצלחין ומנטולטין אותן דמיידי ציצצין אצל כתיב לא משום דקשיא ליה היאה דכל כתיב הקקס (שס דף קנא:):
גבי מפשיטין את הפסח עד החזה דקאמר לא נטולטל עור אגב צצר אצל בלא צצר לא וכן צפ"ק דצינה (דף יא:):
גבי עור לפני דרוסון דהמירו קופן משום חמילתן קאמר מהו דמימא טעמא דצ"ה משום דחזי למוגא עליה ואפילו צצעי"ט קמ"ו כו' וי"ל דאש"ג דמקבל טומאה נחשיב כחן (דלא שסרה) שייחדה לישיצה צעוד שהוא לח אסור לנטולט' וכן ז"ל גבי מחטט שניטל חררה או עוקזה דאסרינן לנטולטה אש"ג דלסס אימקנא ב' למחות טמאה דתנמן צצמס' כלים (פרק יג מ"ה) וצקוטרס פ"י צפ' כל כתיבי הקודש (שבת דף קנא:):
דהאי דצמה טומנין דעור בה) צצמה נסה וליפירושו צריך לאוקומה נמי דהיא דצינה צצמה דקה כי היא דכל כתיבי דגבי פסח וטעמא דעור צצמה דקה לא חזיא למוגא כולי האי והא דתנן צצרק כל כתיבי (סס) פורסין עור של גדי כו' צריך להעמידה (כ"ט) כשייחדו לישיצה אי נמי צדליקה המירו טפי כדלמר התס ולפרט"ה אתי שפיר דמיידי ציצצין כי היא דצמה טומנין

(שס דף מט:):
**מאי בינייהו. פירוש לרבי יהודה על כרחין איירי קרא צצגד דאינו מקבל טומאה אלא דראוי לקבל ולרבי אלעזר איירי קרא צצגד דמקבל טומאה אצל צצגד הראוי ואינו מקבל לא צעי כיכוס והשתא איזה צגד הוא זה הראוי ואינו מקבל ואיכא בב' כיכוס וקשהא איזה צגד הוא זה הראוי ואינו מקבל ואיכא בב' פירש בערוך צואת תרנגולין:
קרא צצגד דאינו מקבל טומאה אלא דראמר צפ"ק ב' דצינה (דף יח). נדה מערמת וטובלת בצגדיה אומר ר"ת דלא חשיב כיכוס משום דהוי דרך ללכוד ויומר א' אלא שמא תטלס ותעצירס ארבע אמות צצבת**

ובמקריה וטשיפה שגי"ב לא נאמר בהו מקום קדוש ותחור אדלעיל מניה. אלא ודאי ע"כ צ"ל שאינו תחור ואלעיל מקרא וכל אשר יגע בבשרה יקדש ואינו תחור כי אם על מקום קדוש הנאמר בכיכוס ושפיר קמה קדושת הגאון מהו' ישיעי כיכוס גופא מניל שיהיה בעצרה. אמנם אפס"כ למדנו מתורתו של הרמב"ן שנתן טעם על הכחוש שיהיה אחר שנבלע כמו שהיה קודם הוציא יאסור להוציאין מן הקלעים, ובהו נדחה הקדושיא הוצא דרוק. ע"כ הגיה"ח. הרי מבואר שהכיכוס הוא לפנים מן הקלעים והרי מבטשין לפנים מן הקלעים הוא חמנה שכניה והוא עזרה בבית העולמים ואי"כ הדין דין אמת. ואעפ"כ לא ידענו מאי קשיא ליה על הת"כ שהרי בת"כ לא נזכר בכיכוס שיהיה בעצרה, ואולי באמת ס"ל לחנא דת"כ שהכיכוס במחנה לויה. וטעם תלמודי שלנו שסובר שהוא בעצרה לפי שבאמת תלמוד שלנו אינו דרוש כמו הת"כ, לדעת הת"כ במקום קדוש משמע קדושה קלה ואחי בחצר אוהל מועד להצריך קדושה יתירה, ודעת התלמוד שלנו להיחף שהרי כן אמרו בבוהיין דף ג"ו ע"א ותיבאי לשכות הבגיות בחול ופתחות לקדוש מנין שהכתנים נכנסים שם ואוכלים שם קדשי קדשים וטורי מנחת ת"ל בחצר אוהל מועד יאכלו התורה ריבתה חצירות הרבה אצל אכילה אחת ופי'ש"י חצירות הרבה במקום קדוש בחצר אוהל מועד עב"ל רש"י, הרי דאי הוה חתכי רק במקום קדוש הוה ממעטינן אפילו לשכות הפתחות לקדוש, וזה חספי הת"כ דבמקום קדוש הוא גם מחנה לויה ואי"כ תלמודו שלנו לשיטתו דאי שהככוס הוא בעצרה. ואם בא להקשות על תלמודי דידן צריך הוא להקשות בחיפז מני"ל שרשאי לכבס כלשכות הבגיות בחול ופתחות לקדוש. ועל זה ויכלנא להשיב בדאמת כן הוא שאינו רשאי לכבס רק בעצרה ממש, ולא מצינו מפורש שיהיה רשאי לכבסו כלשכות ההם כי באמת לא לכל הדברים שיוין לשכות ההם לעזרה שהרי לא שוו לא לטומאה ולא לשחיטת קדשים קלים כמבואר שם בסוגיא. וכל זה אני משיב לכבוד מעלתו הרמה לדחות קשייהו. אבל הנלע"ד באמת שאין חילוק משמעות דרושין ולא מחלוקת לדינא בין תלמודי שלנו ובין הת"כ כלל ושניהם לדבר אחד כיוונ. ולכאורה יש לדחות קושיותיו של מעלתו בפשיטות כיון דבגלי רחמנא בהני דמקום קדוש לאו היינו מחנא ליה א"כ שוב ילפינן בכל דכתיבי במקום קדוש היינו העזרה אלו מחנא ליה. ואמנם עיקר קושיותיו דא"כ למה אכפיל דחמנא למכתב כן בחטאת שהרי כבר נאמר כן במנחה ונליף מינה אלא ודאי מדחזו וכתב גם גבי חטאת כן חזינו דלא ילפינן מהדרי והווי להו שני כתובין. ולפי זה ממילא על הת"כ לא קשה כלום דסתם ספרא ר' יהודה ור"י כבר שני כתובין פלפלין. ואמנם סברה התלמוד שלנו דשפיר ילפינן אלא דמחצר אוהל מועד מעשיטין לשכות הבגיות בחול אבל גנון ועליות אף שלא נחקדשו לא ממעטינן דבכלל בחצר אוהל מועד הם ואיצטריך במקום קדוש לשעט גנון ועליות. ועיין פסחים דף פ"ו ע"א אכתי אימנעול לשכות הגיל מדרכתי בחצר אוה"מ איצטריך עוד הפעם בחצר אוהל מועד גם גבי חטאת לרבות חצירות הרבה. והווי כוונת הגמרא שם בבוהיין וממילא לא אייתר קרא דחטאת ולא הווי שני כתובין ילפינן כל מקום דכתיבי במקום קדוש מהגי. אלא דכתיבי עיקר הקריא לשכות הוא מחצר אוהל מועד דגבי חטאת שהוא מותר והרי חזינו דבבגריא הביא קרא דמנחה בחצר אוהל מועד יאכלוה שוה במנחה נאמר. ולכן נלענ"ד דרודא כן הוא כמ"ש מעלתו דגבי אשם ליכא ספקא שאכילוה בעצרה כמו חטאת ואפי"ה חזינו דלא כתיב ביה רק במקום קדוש יאכל ומהו ילפינן גילוי מלתא דמקום קדוש שטמא שריי אשם ודאי אכילוה במנחה שכניה דרוקש לחטאת וממילא אייתר בחצר אוהל מועד במנחה לריכוי לשכות ולכן הביא הגמרא קרא דמנחה, ואי"ה הדין שוה בין לפי דרשת הת"כ ובין לפי דרשת הגמרא, אלא משט הפרש יש ביניהם דהלמודא דידן לא מרבה לשכות בממקום קדוש ואיצטריך למעוטי גנון ומרבה לשכות מיתורא דבחצר שאיתר במנחה, והת"כ דדרוש ריכוי לשכות בממקום קדוש אולי ג"כ כוונתו מריבוי דכתיבי כ' פעמים דאי הוה כתיב בחודא מייניהו בחצר אוהל מועד לחור ג"כ הוה ילפינן מאידך ואיתור במקום קדוש לריכוי לשכות. זה הנלע"ד וקצתיו מאפס הפנאי. ושלומו הטוב גירל כנפשו ונפש אי"נ (נשיי מנחא אורי' פ"י קס"ד):

עין משפט ונר מצוה

כז א מ"י פכ"ב מה' כלס הלכה כא':
בג שס הלכה ח:
בח ד מ"י שס פכ"ד ה' (ו) [ו]:
בט הו מ"י פ"ח מה' מעשה הקדושות הלכה ד:
לז ז מ"י פכ"ב מה'ל שבת ה' ית עוש"ע אר"ח ס"י שג ספ"ק ט:
לא חט מ"י פ"ח מה' מעשה הקדושות הלכה ג:
לב י מ"י פ"ג מה'ל טומאת זרעמ הלכה א':

תורה אור השלם

1. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מוקדה על הגבד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש:
ויקרא ו, כ
2. והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס וקר מזהם הנגע וקבס שנית וקדוה:
ויקרא יח, נח

גליון הש"ס

נמ' דאי צעי חשיב עלה. עיין סוכה דף טו ע"א חס' ד"ה דלא חז. ונצלה דף ס ע"ב חס' ד"ה צצמטליות:
[חוס'] ד"ה כנין (מתקדור הקדוש) וכן צ"ל נבי כחם כו'. שבת דף קכב ע"א]:

מוסף רש"י

עוצבא. שזולטין עליו וענין שזולטן הוא (ב"ק סו:): לשלשת. שום צמד מילאס כגון רוק או צואה:
מקנחה כסמרטוט. ולא ימן עליה מים, דסתם כר של צגד הוא ונגד שייחוו ממים היא כיסוט:
היתה על עור, הימה לשלשת וז על כר של עור, דלאו כר כיכוס הוא:
נותן עליה מים עד שתכלה. ומיהו כיכוס מנח' לא, דהואיל וסתם כרים וסמכות כרים מניח שיד' למימח צהו כיכוס בעזיות כרין, ומיהו שרימין לא וזה כיכוסן (שבת קמב):

לעני רש"י

דרוייניי"ר דרדויניי"ר. לעצל.

ליקוטים

שייר לענ"י קודם
ושיטפה בכלי נחשת במקום קדוש הוא כי כל הכתובים נמשכים אל מקום קדוש שהזכיר עכ"ל הרמב"ן ז"ל. ולפ"ז אין מקום לקושיא הוצאת דכבר חירצו הרמב"ן דכל הכתובים נמשכים אל מקום קדוש שהזכיר החבור, וכן הוא בגמרא ודבחים דף צ"ד ע"ב הכיכוס במקום קדוש מנח"מ דהנו רבנן תכבס במקום קדוש, שביית כלי חורש מני ת"ל וכלי חורס כ"י ע"ש. הרי דדרשין ר"י דוכלי חורס מוסף על ענין דאשון שקאי ג"כ על מקום קדוש, הנאמר בתחלה. אמנם יש לומר דאין לו מספיק לקושיא זאת דיש לומר דזה חורש על מקום קדוש הנאמר בכיכוס הדיוונה הוא והשחיבור בכלי חורס הוא במקום קדוש הנאמר בכיכוס, ועדיין לא ידעינן שהכיכוס גופא יהיה בעצרה דשמא יד אם מכבסו בחצר אוהל מועד שהוא ג"כ מקום קדוש, דע"כ אין לומר הדיונה הוא דהכל נמשך למקום קדוש הנאמר באכילת חטאת דכתיב ביה חצר אוהל מועד דא"כ למה כתב מקום קדוש בכיכוס כלל הא בלא"ה ידעינן שיהיה הכיכוס במקום קדוש כמו שדעיתו בשביתת כלי חורס

ובמקריה וטשיפה שגי"ב לא נאמר בהו מקום קדוש ותחור אדלעיל מניה. אלא ודאי ע"כ צ"ל שאינו תחור ואלעיל מקרא וכל אשר יגע בבשרה יקדש ואינו תחור כי אם על מקום קדוש הנאמר בכיכוס ושפיר קמה קדושת הגאון מהו' ישיעי כיכוס גופא מניל שיהיה בעצרה. אמנם אפס"כ למדנו מתורתו של הרמב"ן שנתן טעם על הכחוש שיהיה אחר שנבלע כמו שהיה קודם הוציא יאסור להוציאין מן הקלעים, ובהו נדחה הקדושיא הוצא דרוק. ע"כ הגיה"ח. הרי מבואר שהכיכוס הוא לפנים מן הקלעים והרי מבטשין לפנים מן הקלעים הוא חמנה שכניה והוא עזרה בבית העולמים ואי"כ הדין דין אמת. ואעפ"כ לא ידענו מאי קשיא ליה על הת"כ שהרי בת"כ לא נזכר בכיכוס שיהיה בעצרה, ואולי באמת ס"ל לחנא דת"כ שהכיכוס במחנה לויה. וטעם תלמודי שלנו שסובר שהוא בעצרה לפי שבאמת תלמוד שלנו אינו דרוש כמו הת"כ, לדעת הת"כ במקום קדוש משמע קדושה קלה ואחי בחצר אוהל מועד להצריך קדושה יתירה, ודעת התלמוד שלנו להיחף שהרי כן אמרו בבוהיין דף ג"ו ע"א ותיבאי לשכות הבגיות בחול ופתחות לקדוש מנין שהכתנים נכנסים שם ואוכלים שם קדשי קדשים וטורי מנחת ת"ל בחצר אוהל מועד יאכלו התורה ריבתה חצירות הרבה אצל אכילה אחת ופי'ש"י חצירות הרבה במקום קדוש בחצר אוהל מועד עב"ל רש"י, הרי דאי הוה חתכי רק במקום קדוש הוה ממעטינן אפילו לשכות הפתחות לקדוש, וזה חספי הת"כ דבמקום קדוש הוא גם מחנה לויה ואי"כ תלמודו שלנו לשיטתו דאי שהככוס הוא בעצרה. ואם בא להקשות על תלמודי דידן צריך הוא להקשות בחיפז מני"ל שרשאי לכבס כלשכות הבגיות בחול ופתחות לקדוש. ועל זה ויכלנא להשיב בדאמת כן הוא שאינו רשאי לכבס רק בעצרה ממש, ולא מצינו מפורש שיהיה רשאי לכבסו כלשכות ההם כי באמת לא לכל הדברים שיוין לשכות ההם לעזרה שהרי לא שוו לא לטומאה ולא לשחיטת קדשים קלים כמבואר שם בסוגיא. וכל זה אני משיב לכבוד מעלתו הרמה לדחות קשייהו. אבל הנלע"ד באמת שאין חילוק משמעות דרושין ולא מחלוקת לדינא בין תלמודי שלנו ובין הת"כ כלל ושניהם לדבר אחד כיוונ. ולכאורה יש לדחות קושיותיו של מעלתו בפשיטות כיון דבגלי רחמנא בהני דמקום קדוש לאו היינו מחנא ליה א"כ שוב ילפינן בכל דכתיבי במקום קדוש היינו העזרה אלו מחנא ליה. ואמנם עיקר קושיותיו דא"כ למה אכפיל דחמנא למכתב כן בחטאת שהרי כבר נאמר כן במנחה ונליף מינה אלא ודאי מדחזו וכתב גם גבי חטאת כן חזינו דלא ילפינן מהדרי והווי להו שני כתובין. ולפי זה ממילא על הת"כ לא קשה כלום דסתם ספרא ר' יהודה ור"י כבר שני כתובין פלפלין. ואמנם סברה התלמוד שלנו דשפיר ילפינן אלא דמחצר אוהל מועד מעשיטין לשכות הבגיות בחול אבל גנון ועליות אף שלא נחקדשו לא ממעטינן דבכלל בחצר אוהל מועד הם ואיצטריך במקום קדוש לשעט גנון ועליות. ועיין פסחים דף פ"ו ע"א אכתי אימנעול לשכות הגיל מדרכתי בחצר אוה"מ איצטריך עוד הפעם בחצר אוהל מועד גם גבי חטאת לרבות חצירות הרבה. והווי כוונת הגמרא שם בבוהיין וממילא לא אייתר קרא דחטאת ולא הווי שני כתובין ילפינן כל מקום דכתיבי במקום קדוש מהגי. אלא דכתיבי עיקר הקריא לשכות הוא מחצר אוהל מועד דגבי חטאת שהוא מותר והרי חזינו דבבגריא הביא קרא דמנחה בחצר אוהל מועד יאכלוה שוה במנחה נאמר. ולכן נלענ"ד דרודא כן הוא כמ"ש מעלתו דגבי אשם ליכא ספקא שאכילוה בעצרה כמו חטאת ואפי"ה חזינו דלא כתיב ביה רק במקום קדוש יאכל ומהו ילפינן גילוי מלתא דמקום קדוש שטמא שריי אשם ודאי אכילוה במנחה שכניה דרוקש לחטאת וממילא אייתר בחצר אוהל מועד במנחה לריכוי לשכות ולכן הביא הגמרא קרא דמנחה, ואי"ה הדין שוה בין לפי דרשת הת"כ ובין לפי דרשת הגמרא, אלא משט הפרש יש ביניהם דהלמודא דידן לא מרבה לשכות בממקום קדוש ואיצטריך למעוטי גנון ומרבה לשכות מיתורא דבחצר שאיתר במנחה, והת"כ דדרוש ריכוי לשכות בממקום קדוש אולי ג"כ כוונתו מריבוי דכתיבי כ' פעמים דאי הוה כתיב בחודא מייניהו בחצר אוהל מועד לחור ג"כ הוה ילפינן מאידך ואיתור במקום קדוש לריכוי לשכות. זה הנלע"ד וקצתיו מאפס הפנאי. ושלומו הטוב גירל כנפשו ונפש אי"נ (נשיי מנחא אורי' פ"י קס"ד):

צד:

עין משפט
נר מצוה

לג אב מ"י פרק כ"ז מהלכות
שבת הלכה יח טו"ש"ע א"ח
ס' שז סעיף ט:

ה' [מ"י] פ"ח מהנכות שצ"ח ה' (טו) [טו] טו"ע ח"ח ט"ח שח חט"ח י"ח :

ד' מ"י שס הל' ב' ומוטש"ע א"ח
ס' שלו סעיף יא):
לד' ה' מ"י פ"ח מהל'
מעה"ק הלכה יט:
לה' וז' מ"י שס הלכה כא':
לז' ח' מ"י שס הלכה יט:

תורה אור השלם

1. כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בְּבִשְׂרָה יִקְדָּשׁ.
אֲשֶׁר יִזְה מִדְּמָה עַל הַבְּגָד
אֲשֶׁר יִזְה עָלֶיהָ תִּכְבַּס בְּמָקוֹם
יִקְדָּשׁ: וִיקָרָא ו, כ
2. וְכָלִי חֲרָשׁ אֲשֶׁר תִּבְשֹׁל בּוֹ
שִׁבְרִי וְאִם בְּכָלִי נִחֲשֶׁת בִּשְׂלָה
יִמְרָק וְשִׁטָּף בְּמִים:

וּיְקָרָא ו', כ"א

גליון הש"ס

במ' הא'כא חודת. עין לעיל דף
 ע"ג מוס' ד"ה וקנן: [שם
 ימשיך ביה כדי מעפורת. ע'
 מנחות דף מ ע"ג מוס' ד"ה שמה
 וכו']:

מזמור רע"י

[illegible]

שיטה מקובצת

תורה אי הכי שלחים נמי. ה"ד
חיים גורם שחלים. פי' וכן
מין זרעים דלית בהו רירא. ולפי
ש"י ו"ל קשה ודקארי לה מאי קארי
לה מה ענין שלחים אלל זרעים
(מהר"פ ז"ל):

ינויי נוסחאות

[א] לֵיךְ דָּהָא בְּרַיִם (ח"ב) [ב] לֵיךְ
בְּסוּסֵי וְכֵן אֵתָּא נְשֻׁלְמוֹת
מִפְּרֶשֶׁת מְלוּרַע ס' פ"ח (הגרי"ב).
כ"ה צ"ל: ג] אִיבְעִית אִימָא
בְּרַכִּין וּמְדַבְּרֵי הַכֹּל אִי בְעִית

[illegible][illegible]

דאי לא פקעה מינה טומאת מגע היאך מכניסו הא אכתי טמא הוא

דם חטאת פרק אחד עשר זבחים

נגדים ונסתום דרין נינהו. דלץ עושין אותן אלץ מעור רך שיהא נוח
משפסף דרו זה על דרו זה כדרך המכבס
נגדים אותן הבגד בשתי ידיו ומשפסף: לא שמה יצום. הילכך נותן
ועליו מים עד שחבלה שרי צעור ואפילו רך. ולקמן פריך אי הכי בגד

נמי כיבוס לא [היו חלול] על יד
כסבוס: **בגד נמי**. יתן עליו מים [ו-]
ואמאי תנא מקצהה בסמרטוט:
זרע [א] פשתן במים חייב. דמפרש
ואזיל: **דמיקדה**. ואומא במים וואס
לה זיינע: **הכי גרסינן אי הכי חייב**
ושערי נמי הכך איה להו רירא **אי הכי**
שליחם נמי הסם קעציד לוישה: **הכך**
איה להו רירא. זרע פשתן במים נפקא
רירא מיניה ומדבקין אהדדי: **אי הכי**
שליחם נמי. אי משום דמדבקין
ברירייהו מחייבין [א] להו בשליחם נמי
עורות שאינן עבודין ואנתן במים רירא
קנפאק מינייהו: **ומשני הסם**. גבי זרע
פשתן יז מדבקת [א] בירא דנפקין מינייהו
הוי מולדות לוישה אבל שליחם לא שייכא
דיצוקא דידהו ענין לוישה: **אמר ליה**
רב פפא. לאחר שיצב לו הממורגמן:
דדר אוקי. באותה שעה חזר ואמר
לממורגמן עמוד והשמע לרבישם שאני
חוזר צי ממה שדרשתי: **וכלי חרס**.
במר כיבוס כתיב: **והאיכא**. אכתי
חומר בחטאת שאני יש צדן דמן [א]
נכנס לפנים מה שהרי צבאר קדשים:
ומשני בחטאות החילונות קלמריין
ופרכין בחטאות החילונות נמי איכא
שאס נכנס דמה לפניס פסולה.

כדמכּי (ויקרא ו) וכל חטאת אש
יוצא: ומשני כדבי עקיבא. סבירא ליה
לחמיס דידן: דאמר כל דמיס דו'. בכל
הזמנים שנתעבדו (לשיל דרש פא:)
והאיכא שכן טעונו ממתנת.
מפוסקות ושאר קדשים שמי מתנות
הן ארבע ואין בהן אלא פיסוק שמי
מתנות: כד' ישמעאל דאמר. באיזו
מקומן (לשיל דרש ג:) כל הדמים טעוין
פיסוק ארבע מתנות לב' קרנות:
ופרכינן לב' ישמעאל איכא ^[א] חומר
בחטאת שאור טעון ארבע קרנות:
וליעמיד טובא איכא. שהרי חטאת
טעונה קרן ושאר דמים ניתנין למטה
מן החוט ואיכא ^[ב] שטעונה ארבע
ושאר דמים מורקין מן הכלי מרחוק
למזבח וטעונה חודה של קרן מה שאין
כן בשאר דמים: מתני' גה.
שניתו עליו דס חטאת ואל חזק
לקלעים: נכנס. לעזרה ומכבסו
במקום קדוש: נעמא חוץ לקלעים.
לאחר שיא' ואי אפשר להכניס טומאה
לעזרה: קורעו. וטהור מטומאה ^[א]
ומותר להכניסו ונכנס ומכבסו במקום
קדוש: נוקבו. לטהרו מטומאתו:
פוחסו. דכלי מתכות אינו טהור: בנקב
כל דור אלא בנקב גדול: גמ' ^[ב] בגד
אמר רחמנא. שיהא שם בגד עליו

בשעת כיבוסו: דמשייר ציה. שלא יבדיל את הקרע
על פני כולו לחלוק את הצדד לשנים אלא משייר צו
ששייר צו כדי מעפורת ראוי לחצרו ושמו עליו ובגד
לא שנו דטלית טמאה שהתחיל צה לקורעו ^{בר} כיון שנקרע
! שייך צה כדי מעפורת חיבור הוי. ועדיין הוא צנומאמו:
מדרבנן

[illegible][illegible]

מסורת הש"ס

(א) [שבת סג: וס"ג, ב] ע'
 ירוש' שבת פ"ו ה"ב, סנהדרין
 פ"י ה"א, ג) ת"כ צו פ"ו ה"ז
 [רישא דהבא], ד) [לעיל י':
 עג, ה] ה) [לעיל י': יצמות מוז:
 וס"ג, ו] ת"כ שם פ"ו ה"ה,
 ו) [חולין קכג: טז] ח) ר"ל
 ירק כרמי לפרש"י לא מתיישב
 יפה דלא שייך בעור ריבא. רש"י
 ט) וע' ח' ערסין כ. ד"ה
 ס"ד]

ליקוטים

[illegible]

והוא נמצא בלוק 11:1-12:12. והוא כולל שני חלקים. חלק ראשון, בלוק 11:1-12:12, ובו נמצא הדין על חטאי ישראל. חלק שני, בלוק 12:13-12:12, ובו נמצא הדין על חטאי ישראל. חלק ראשון, בלוק 11:1-12:12, ובו נמצא הדין על חטאי ישראל. חלק שני, בלוק 12:13-12:12, ובו נמצא הדין על חטאי ישראל.

מסורת הש"ס

א) כלים פ"ח מ"ח ירושלמי שבת פ"ב ה"ג, 3. (בימוח.1) ירושלמי יומא פ"ד ה"ה ה. ובכ"ז ר'אש' השני' לג., א ויקרא יג נד

הגהות הב"ח

א) גמ' בפתח משילשה על שלשה לל"ל וכן בסמוך וכן בנש"י:

גליון הש"ס

גמ' משום שנאמר לא יקרע יומא דף עב ע"ח):

שינויי נוסחאות

- א) מינה הוא נמחק (ש"מ: ב) נקובו כלי אמר כו' (ש"מ: ג) ג"ל דנקיב ליה כשורש קטן (פ"ריה: ס"א דרציף ליה מוציא. ס"א שניקב במוציא משקה (ש"מ: וע' בש"ג בנש"י: ד) כלי אמר רחמנא והא לאו (ש"מ: ה) דרציף ליה מוציא (ש"מ: והגריב וכן ברש"י: ו) שבעה (מחתי: וכן בסמ"ג: ז) ס"א ה"ג נקובו כלי אמר דנקיב והא לאו כלי דנקיב ליה כשורש קטן. וארכא למ"ד במס' שבת שזוהו שיעור נקיבתו לטור ומהו עניין כלי הוי לקבל ויתום: פוחתו כלי אמר רחמנא כו'. והסמך כלפניו (מחתי: וסמכ"ב: ח) הגירסא שהיה כמנהג כפריס הוא קי נקובו כלי אמר רחמנא ולאו כלי הוא דרציף ליה רחמנא אמר ר"ל ענינ' וכו' (בנ"י: ט) שפחתו מקיש (ש"מ: י) ג"ל בבונה (צ"ק: יא) חות ג': יא) פ"ל לְבָד (עניו רש"י: יב) בש"מ טקף ומו גרסינן. ונמחק וחתל: יג) ושלש על שלש לל"ל (ד"ר חזקוני: יד) ראויא כו' שהיה מטומאתו (כ"ה פ"ב רש"י: טז) ואין זו קשר איה (תוס' חזקין ענ י"א): טז) ומסיים תנא' ה"ל"ש (חזקין ענ י"א) קב. ע"ל) לכן דין הוא שנטהר הכל, אַל כּלל אחר שכל קרע וקרע חזי לקבולי טומאה למה שהיו באילו נגמר כל קרע וקרע (ד"ה כב' ענינ' לעיל): ז) שלש ורבי' (ד"ר חזקוני: ח) ולגבי דם חטאת (הגריב: כא) מטיהר בכך שש"י: ב) דשבת ולא כמי שפשי"ש: דפריש שיתקן הפחיתא (הגריב: ד) כקטרי' וע"י כן היה חשוב בגד כו' (חזקוני גרסאות: ב) ל"ל אותו (ש"מ: ב) ע"י בש"י לעיל אות ז' (כו') לחומתו ביהושע הדיק בשעת (ש"מכ"י: ב) ס"א אין גמי מטיהרין (ש"מכ"י: ב) המקום עב הראור מעמיד (ש"מ צ"ק: ב) קחשיב שם לענין (צ"ק: ג) מינה דביעני' נמחק (ש"מ: יא) צוק' הר"ש' שבת שם מוסף. ואע"י דעני יחדה לשיבשה לא הוי מיוחדת לעשירים. ענ"ש: לב) אומה ה"רש' מקיים הגירסא ע"ש (הגריב:)

שיטה מקובצת

תור"ח (מעט הקדמ) לא שני ור"ף י"ח ליה שזוקף דף פנים. ר"ב ופסוקו ד' ח' ע"ל שנקובו כלל (הר"פ ז' ב"ש: ב) בא"ד (בסוף) וא' הוא אמינא דשעור ויתום מדרבנן הוא נחת. ענ' פירש ש"מ"ח דשמה שם קטן מועיל לטומאה דלמפרע ושיעור ויתום שם אלא חת טמא ממלן ולהלכה (הר"פ ז' ב"ש:)

מדרבנן. גזירה דילמא לא אחיא למיקרע רובה אכל מדאורייתא טהורה ומותר להכניסה משום מלות כיצום: א נראה צעני שחסר מן הספרים ח דגבי כלי חרס לא שייך לשנוי דמרלף ליה מרלף והאי שינויא גבי כלי נחשת הוא והכי פריך פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי

הוא בשעת מריקה ושטיפה: ומשני **דלף ליה מרלף**. אחר שפוחתו א מכן עליו בקורנא ומחברו וחזר שם כלי עליו וגבי כלי חרס איכא למימר דניקבו דמתניתין צמויא ח משקה ליטטר ועדיין כלי הוא לקבל ויתים במס' שבת בפרק המנגיע (דף סה:) **מעיל**. של בגדי כהונה שניתו עליו דם חטאת ויאל חוץ לקלעים ונטמא מכנים מקום הדם לפנים: **נפחום משלש על שלש**. שאינו מכנים שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי איפשר לקורעו ולהכניסו משום שנאמר לא יקרע: **העצים**. הגד עב: **והרפין**. פלטנר"א א שאינו ארוג: **אין צהן משום שלש על שלש**. דללא לנבישה חזו ולאו לתקן צהן חלוק אלא לישב עליו ונריך שלשה על שלשה ומעיל עב הוא כדק"ל בסדר יומא (דף עא:) חוטנן כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש ויכנים: **אגב אצוהו**. כשהוא מחובר בצגד חשוב ג' על ג' **דידיה: והא צני**. דם חטאת שצעה סממנים השנויין במס' נדה (דף קא:) לענין כחמים רוק חפל א' ומי רגלים ומתר וצורית ואהל וקמוניה ואשלג והכי מעיילינן מי רגלים לעזרה ואמתת' קפריך: **ומראוה נגעים**. שהזיקה הכחזו נגעי בגדים לכיצום דכתיב א וכצטו את אשר צו הנגע: **ותניא**. בפיטום הקטרת (כרימות ג.) שאין מכניסין מי רגלים למקדש: **הכי**

וקרע ט' שקרע עד רובה של טולית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופו וכגון שלא שיר בטולית באתו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שיר הוי טמא מדרבנן כדמסקינן הכא והוה תימנה מ"ש דלענין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשיר צה כדי מעפורת ולגבי ב' חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא כו' נקובו כו' [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בצדי שורש קטן והשמת א"כ לאו כלי הוא שהרי מטיהר א' מטומאתו ונראה לפרש כיוון שמעיל לו ייחוד לאותו בגד ששיר בו כדי מעפורת שלא הדביל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהנא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיוון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרנ"ף ליה מרנ"ף אין לפרש כמו רלפניהו מרנ"ף דפ"ק דשבת ב' (דף טז:) פ' שיתקן הפחיתא שמנה עליו בקורינוס ומחברו וחזר שם כלי עליו דל"כ בגד גמי לשיני הכי שחזר ומפרו לאחר שקרעו ב' אלא ע"כ הוא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורנ"ף ליה היינו שהופך ד' פנים לד' חוץ וד' חוץ לד' פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומטיהר בכך מטומאתו וקלמ תימנה מה שייך באתו ב' שיעור בשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בצוק המנגיע (שבת דף נא:) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו צויתים אכל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככונס משקין ובקונטרס פירש ב' בשורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבתו ליטטר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בצוק המנגיע (שם דף נה:) דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפלגי לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"א) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין ככונס משקה ומיהו גם לאותו פ' קשה דמתני' היא צמס' עוקלין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פחיל פליגי ליחסב פתח צתסם כלים אכל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקין שהרי מבשלין צו חטאת ויש צו מרק ולכן שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי להא דגרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לנך ולנך מטיילן אותו לחומרא ב' כזיתים היינו בשעה ששניחים צו משקין אין מניחין צו אוכלין וכשמניחין צו אוכלין אין מניחין צו משקין אלא ב' שמניחין צו אוכלין ב' אוכלין צפני עצמן ומשקין צפני עצמן אכל הכא בקדירה שמבשלין צה צשר שעשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורה ככונס משקה משום דאכתי ראו' לצבל צה שיכול להניח צשר כנגד הנקב וגם המרק ב' שהאור מעמיד המרק שלא יאל לנך שיעורה בשורש קטן והאי דלא קאמר בצוק המנגיע (שבת דף נה:) שם מדות ככלי חרס משום דמהו ז' של שורש קטן קחשיב ב' (ה) לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"א) האילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור ויתים דצענין ב' מדרבנן הוה ניחא כדקאמר גבי בגד אכל מדאורייתא אס ניקב בשורש קטן טהור:

מוצייל שנשטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומבכבסו. בצוק כירה (שבת דף מז:) גבי בגד עניים לעניים משמע מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ציד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דתנן (כלים פרק כ' מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא צעניים אכל צעשירים צני שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אלא מההיא דעבין והרפין והשמת למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא צפ' צמה מדליקין (שבת דף כו:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליג צין עניים לעשירים לא צקרא ולא צשמעתא ואומר ר"ת דלענין טומאת מת ושרץ אין חילוק צין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דצני שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס צייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואפילו ייחד בטלה דעתו א' ועוד הביא ר"ת ראיא דצנזומאת מדרס הוא דמפלגי צין עניים לעשירים דבמס' כלים (פרק כ' מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין צעשירים איירי דאי צעניים ה' תנן בפרק (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין צהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משניות ש' צהן אע"פ שאין צהן שלש על שלש ודומה שהוא טעות סופר ב': **מבניסו פחות משלש**. אפילו למאן דאמר צריש כל הפסולין (עיל דף נב:) ציאה צמקלת שמה ציאה שאני בגד הואיל ויכול לחותכו לא חשיב כאילו נכנס כולו: **והא בעי שבעה סבבנין**. פ' בקונטרס דאמתניתין פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלריש לקיש דוקא פריך דאיירי בצגדי כהונה צהדיא אכל מתני' איכא לאזקומה בצגדי הדיוט שיכול להעביר ולכבס ע"י כפון אכל מעיל דכהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י כפון משום דאמרינן במסכת נדה (דף סב:) דאפילו צצעה גמי מעצר מיהו אמילתא דרבה בר אבזה גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעים צריכין ז' סממנין [נמין] הוה מצי לאקשויי ה' אין מכניסין מי רגלים למקדש:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

צה.

מ"מ י"ל דטולית ובגד דשמעמין שאני שהם כלי ושם כלי עליהן וכשנקרעו כיון דאזיל שם כלי מנייהו טהרו לגמרי אכל צבהמה המקשה (חזקין דף עב:) מיירי צחתית בגד דעלמא ואין שם כלי עליו ולא טהר ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס וצפ' העור והרוטצ [שם דף קכג:] פ' צקונטרס דההיא דאכל טמא נגע מדרס כשהיה צו צ' טומאות מדרס החמורה ומגע צו ואהני החלוקה לצטל המדרס דתו לא חזו ליה ופשא ליה טומאת נגע דחויא לשלש אכצעות אכל צבעור והרוטצ (שם) מיירי דליכא אלא חדא טומאה או נגע צו צלא הכדדה או נגע שרץ וצבלה וחד שמא הוי וכולה טומאה דשלשה ט' על שלשה היא וקריעה מהניא לצטולי שמא מינה ותו לא פש עלה מיד'. ואין זו שום סבדא לחלק צין טומאה אחת לשני טומאות דמיון שנאשר צטולת שלש על שלש שזהו שיעור טומאת מגע היאך יהיה טהור ובתחילת הסוגיא פ' שם צקונטרס

טולית שהתחיל צה לקורעה ולצטלה מתורת טולית מאחר שאין ראו' למלאכה ראשונה ואין שמה עליה מיטהרת אע"פ שיש צשירים שלש על שלש ועדיין ראוין ד' לקבל טומאה טהרו מטומאתן ראשונה דומיא דכלי חרס דשצירתו מטהרתו ושצירו מקצלין טומאה כדאמר צאלו טריפות (שם דף נד:) הן וקרקרומיהן ואין א' (ז) משם ראיא דהתם מיירי כשייחד השצרים אח"כ אכל צלא צלא ייחוד לא דכפרישית שם ט' ונראה ט' לפרש דקריעה דבגד וטולית מיירי מרוייהו כשקורע קרעים הרבה ואין צכל אחד רוחב שלשה ט' ולהכי קאמר טהורה לגמרי אע"ג שעדיין כל הקריעות מחוברין צסופן לאו חיבור הוא כיון שכל קרע הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופו וכגון שלא שיר בטולית באתו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שיר הוי טמא מדרבנן כדמסקינן הכא והוה תימנה מ"ש דלענין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשיר צה כדי מעפורת ולגבי ב' חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא כו' נקובו כו' [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בצדי שורש קטן והשמת א"כ לאו כלי הוא שהרי מטיהר א' מטומאתו ונראה לפרש כיוון שמעיל לו ייחוד לאותו בגד ששיר בו כדי מעפורת שלא הדביל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהנא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיוון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרנ"ף ליה מרנ"ף אין לפרש כמו רלפניהו מרנ"ף דפ"ק דשבת ב' (דף טז:) פ' שיתקן הפחיתא שמנה עליו בקורינוס ומחברו וחזר שם כלי עליו דל"כ בגד גמי לשיני הכי שחזר ומפרו לאחר שקרעו ב' אלא ע"כ הוא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורנ"ף ליה היינו שהופך ד' פנים לד' חוץ וד' חוץ לד' פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומטיהר בכך מטומאתו וקלמ תימנה מה שייך באתו ב' שיעור בשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בצוק המנגיע (שבת דף נא:) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו צויתים אכל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככונס משקין ובקונטרס פירש ב' בשורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבתו ליטטר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בצוק המנגיע (שם דף נה:) דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפלגי לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"א) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין ככונס משקה ומיהו גם לאותו פ' קשה דמתני' היא צמס' עוקלין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פחיל פליגי ליחסב פתח צתסם כלים אכל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקין שהרי מבשלין צו חטאת ויש צו מרק ולכן שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי להא דגרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לנך ולנך מטיילן אותו לחומרא ב' כזיתים היינו בשעה ששניחים צו משקין אין מניחין צו אוכלין וכשמניחין צו אוכלין אין מניחין צו משקין אלא ב' שמניחין צו אוכלין ב' אוכלין צפני עצמן ומשקין צפני עצמן אכל הכא בקדירה שמבשלין צה צשר שעשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורה ככונס משקה משום דאכתי ראו' לצבל צה שיכול להניח צשר כנגד הנקב וגם המרק ב' שהאור מעמיד המרק שלא יאל לנך שיעורה בשורש קטן והאי דלא קאמר בצוק המנגיע (שבת דף נה:) שם מדות ככלי חרס משום דמהו ז' של שורש קטן קחשיב ב' (ה) לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מנן במס' כלים (פ"ג מ"א) האילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור ויתים דצענין ב' מדרבנן הוה ניחא כדקאמר גבי בגד אכל מדאורייתא אס ניקב בשורש קטן טהור:

מוצייל שנשטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומבכבסו. בצוק כירה (שבת דף מז:) גבי בגד עניים לעניים משמע מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ציד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דתנן (כלים פרק כ' מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא צעניים אכל צעשירים צני שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אלא מההיא דעבין והרפין והשמת למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא צפ' צמה מדליקין (שבת דף כו:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליג צין עניים לעשירים לא צקרא ולא צשמעתא ואומר ר"ת דלענין טומאת מת ושרץ אין חילוק צין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דצני שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס צייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואפילו ייחד בטלה דעתו א' ועוד הביא ר"ת ראיא דצנזומאת מדרס הוא דמפלגי צין עניים לעשירים דבמס' כלים (פרק כ' מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין צעשירים איירי דאי צעניים ה' תנן בפרק (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין צהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משניות ש' צהן אע"פ שאין צהן שלש על שלש ודומה שהוא טעות סופר ב': **מבניסו פחות משלש**. אפילו למאן דאמר צריש כל הפסולין (עיל דף נב:) ציאה צמקלת שמה ציאה שאני בגד הואיל ויכול לחותכו לא חשיב כאילו נכנס כולו: **והא בעי שבעה סבבנין**. פ' בקונטרס דאמתניתין פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלריש לקיש דוקא פריך דאיירי בצגדי כהונה צהדיא אכל מתני' איכא לאזקומה בצגדי הדיוט שיכול להעביר ולכבס ע"י כפון אכל מעיל דכהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י כפון משום דאמרינן במסכת נדה (דף סב:) דאפילו צצעה גמי מעצר מיהו אמילתא דרבה בר אבזה גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעים צריכין ז' סממנין [נמין] הוה מצי לאקשויי ה' אין מכניסין מי רגלים למקדש:

והתניא בפסום הקטורת אלא שאין מכניסין מי רגלים למקדש והא דאי דמי רגלים משבעה סמנין הוא מי רגלים ממש כמפורש התם במשנה ובגמרא מי רגלים שהחמיצו תנא כמה חצותן שלשה ימים ואם הם של זקן או של ילד כו' וממילא הך מי רגלים דהבא בפסום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש מדפריך הגמרא מינה. ולמי שרוצה לעקש ולומר לעולם אימא לך דמי רגלים דהבא בפסום הקטורת לא איירי במי רגלים ממש אלא מעין א' ששמו מי רגלים והכי פריך הגמרא אם אין מכניסין למקדש אפילו מים זכים ועלולים של מעין ששמו מי רגלים מפני הכבוד כל שכן שאין מכניסין מי רגלים ממש במקדש מפני הכבוד. אביא לי ראיא מבוארת ומבוהרת שאין להשיב עליה בשום מום דמי רגלים דהבא בפסום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש מדברי ירושלמי פ' טורף בקלפא דקאמר והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין רוח רע לעזרה מפני הכבוד, ומדקאמר אלא שאין מכניסין רוח רע אימא דמי רגלים ממש קאמר אבל אלא אם לפני הכבוד לא היו מניחין מלושרת במי רגלים מפני ריחן רע שהיו הלוכנה ריחא רע ומיהו ענן סמני הקטורת (נצל צענ כרימת סס:)

עין משפט נר מצוה

לז א ב מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה כא:
לח א מ"י שם הלכה כ:
לב ד מ"י פרק כ"ב מהל' כלים הלכה ב:
ב ה מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:
בא ד מ"י (פ"ח) [פ"ח] מהל' טומאת זרעמ' הלכה ה:
בב ז מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה י:

תורה אור השלם

1. ויקרא פי ראשון בתוכו ושהה ויקרא לפיו כיבוי מעשה ארג כיפי תוקרא ויקרא לו לא יקרע: שמות בת, לב

מוסף רש"י

למקדש. שצטורה היו מפטמין (בריותו א:)

לעוי רש"י

פלטנר"א פלטנר"א. לָבָד.

ליקוטים

שיין לעני' קודם אסורים נמצא שהשלוחים אינם אסורים אע"י דאית להו רירא עכ"ז לא עבדי לישבה מכ"ש חטי ושערי דלית בהו חזא מנייהו לית בהו רירא ולא עבדי לישבה ולכן מותרים. א"כ מ"ט כתב הרמב"ם ז"ל דהייב משום תולדות זרע. ובאמת קושיות זו מרפסא אגרי ומשום הכי לא כתב הטור דין זה ולא שאר גדולי המורים. והרבד צ"ח והתימה על מהוריק"א ז"ל שפיראית מקום הוא לנו ומקומנו איפסא מוכח וזה פשוט. אשר ע"כ לעניין מה שנסתפקנו בענין שריית מנזקים כיון דחטי ושערי דשיין בהו וזריעה טפי לא מצינו להם מקום לאסור לסוגית הגמ'. מ"מ ראו' לאסור הואיל ונפק מפתיה דרב הרמב"ם ז"ל, אבל הוב' דלא לזיטף עלה דשריית צעוקים לית בהו רירא ולא שייך בהו לישבה אע"י דחטי ושערי ג"כ לא שייך בהו מ"מ בכד הוררה זקן הרמב"ם ז"ל לאסור, ואולי איהו מקום מצא או ברייתא או תוספתא הילכך יש לחוש לדרביו אבל דלא להוסיף עלה. נאם הצעיר יום טוב צהלון (מהרש"ן מלך פ סמן טט:)

שאין מכניסין מי רגלים למקדש. יש מפרשים מי רגלים ממש וגמריא הוא להכניס בעזרה. ויש מפרשים עשב שכן שמו ומפני השם שהוא גמריא לא היו לוקחין אותו. חוס (שמעון כרימות): כתב הכלבוי יש מפרשים מי רגלים, מעין אחד הוא ששמו מי רגלים, ואי אפשר לומר מי רגלים ממש וחלילה וחס לפרש כן כי שבוש גדול וטעות גמור הוא, אם מכת סברא או מכת גמרא. מכת סברא מה העור כבוד יש מכת השם מי רגלים שיש למים אלו של מעין זה אם לא יוכר ולא יפקד כלל השם מי רגלים על אלו מים בכניסתן למקדש. אם מכת גמרא הלא גמרא ערוכה בפרק דם חטאת מפרש אותו מי רגלים ממש מדפריך התם על המשנה דקתני דם חטאת שניתו על בגד שטעון כבוד הוא בעי דם חטאת שבעה סמנים השנויים במסכת נדה בפרק האשה שהיא עושה לעין כתם אחד מנייהו מי רגלים ואי אפשר לומר מי רגלים ממש כמפורש התם במשנה ובגמרא מי רגלים שהחמיצו תנא כמה חצותן שלשה ימים ואם הם של זקן או של ילד כו' וממילא הך מי רגלים דהבא בפסום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש אלא מעין א' ששמו מי רגלים והכי פריך הגמרא אם אין מכניסין למקדש אפילו מים זכים ועלולים ויתום מדרבנן הוה נחת. ענ' פירש ש"מ"ח דשמה שם קטן מועיל לטומאה דלמפרע ושיעור ויתום שם אלא חת טמא ממלן ולהלכה (הר"פ ז' ב"ש:)